

Correctievoorschrift VWO

2010

tijdvak 1

management & organisatie

tevens oud programma

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 64 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 1

Leverancierskrediet, want de leverancier (Neckermann) geeft het krediet aan de consument.

2 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- administratiekosten
- kosten onderzoek kredietwaardigheid (BKR Tiel)
- verlies afboeken oninbare vorderingen

3 maximumscore 3

- Openstaand bedrag begin juni 2010: $500 - (10 \times 15 - 71) = 421$ 1
- Openstaand bedrag eind juni 2010: $421 + 479 + 400 = 1.300$ 1
- Termijnbedrag volgens tabel: € 39,- 1

4 maximumscore 3

$71 + 39 \times 47 - 1.300 = € 604,-$

Opgave 2

5 maximumscore 1

$$\frac{65 \text{ mld}}{6,67 \text{ mln}} = € 9.745,13$$

6 maximumscore 2

- $20 \times 3.600 \times 1,05 = € 75.600$ 1
- Dit is niet voldoende om de lening van € 100.000 af te lossen 1

7 maximumscore 1

Risicospreiding. De AEX-index omvat aandelen van ondernemingen in verschillende soorten bedrijfstakken/branches.

8 maximumscore 2

- Er wordt in het eerste jaar minder ingelegd 1
- waardoor het opgebouwde eindkapitaal kleiner zal zijn (in geval van koersstijging) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

Nee, want een stichting kent geen leden.

10 maximumscore 2

Individuele rechtszaken kunnen leiden tot jarenlange processen

- met negatieve publiciteit (waardoor er klantenverlies kan optreden) 1
- en het risico van hoge kosten 1

11 maximumscore 3

eerste inleg 3.600

kosten 1.000

- $2.600 \times 1,035^{20} =$ 5.173,45 1
- $3.600 \times \frac{1,035 (1,035^{19} - 1)}{0,035} =$ 98.206,85* 1
- Eindwaarde (= waarde optie 1) op 31-12-2011 = € 103.380,30 1

* Alternatieve berekening met de grafische rekenmachine:

n = 19 ; i = 3,5 ; PV = 0 ; PMT (bgn) = - 3.600 ; FV = € 98.206,85

12 maximumscore 1

normopbrengst op 31-12-2008 volgens Ombudsman 82.804,21

opgebouwd op 31-12-2008 volgens Landsbank 73.484,32

compensatie op 31-12-2008 € 9.319,89

13 maximumscore 3

- $(73.484,32 \times 0,97 + 9.319,89) \times 1,05^3 =$ 93.304,21 1

- $3.600 \times \frac{1,05 (1,05^3 - 1)}{0,05} =$ 11.916,45* 1

- Waarde optie 2 op 31-12-2011 € 105.220,66 1

* Alternatieve berekening met de grafische rekenmachine:

n = 3 ; i = 5 ; PV = 0 ; PMT (bgn) = -3.600 ; FV = € 11.916,45

14 maximumscore 1

Hij kiest voor optie 2. Optie 2 heeft een hogere eindwaarde op 31 december 2011.

Opgave 3

15 maximumscore 3

inkoopprijs:	45,-	
opslag inkoopkosten: $0,20 \times 45 =$	<u>9,-</u>	
vaste verrekenprijs	54,-	
opslag overheadkosten: $0,25 \times 54 =$	<u>13,50</u>	
• kostprijs	67,50	1
netto winst: $\frac{10}{90} \times 67,50 =$	<u>7,50</u>	
• verkoopprijs exclusief btw	75,00	1
btw: $0,19 \times 75,00 =$	<u>14,25</u>	
• verkoopprijs inclusief btw	€ 89,25	1

16 maximumscore 1

$$200.000 \times 7,50 = € 1.500.000,-$$

17 maximumscore 2

• gerealiseerde opbrengst $180.000 \times \frac{100}{119} \times 83,30 =$	12.600.000,-	1
werkelijke inkoopprijs $180.000 \times 44,50 =$	8.010.000	
werkelijke inkoopkosten	1.600.000	
werkelijke overheadkosten	<u>2.000.000</u>	
	<u>11.610.000,-</u>	
• gerealiseerde netto winst	€ 990.000,-	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 5

- Totaal verschil tussen voorgerecalculeerde en gerealiseerde netto winst:

$$1.500.000 - 990.000 = \text{€ } 510.000,-$$

1

oorzaak	bedrag	voordeel/nadeel
resultaat op inkopen	110.000	voordeel
resultaat op overheadkosten	430.000	voordeel
verschil door afwijkende afzet	150.000	nadeel
verschil door afwijkende verkoopprijs	<u>900.000</u>	nadeel
totaal	<u>€ 510.000</u>	nadeel

Berekeningswijzen:

- verschil in inkoopprijs: $180.000 \times (45 - 44,50) = 90.000$ voordeel
- verschil in inkoopkosten: $180.000 \times 9 - 1.600.000 = \underline{20.000}$ voordeel
- resultaat op inkopen = 110.000 voordeel 1
- resultaat op overheadkosten: $180.000 \times 13,50 - 2.000.000 = 430.000$ voordeel 1
- verschil door afwijkende afzet: $(200.000 - 180.000) \times 7,50 = 150.000$ nadeel 1
- verschil door afwijkende verkoopprijs: $180.000 \times \left(\frac{100}{119} \times 83,30 - 75\right) = 900.000$ nadeel 1

Opgave 4

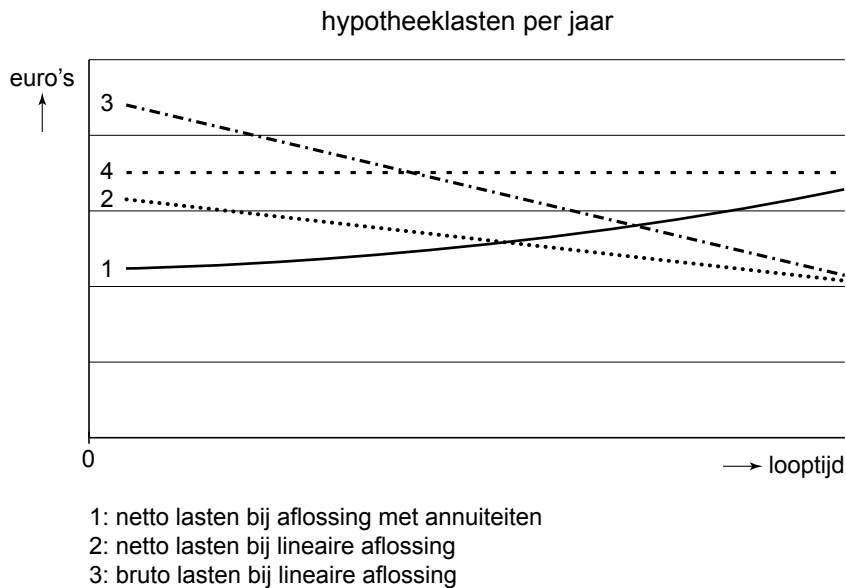
19 maximumscore 1

De hypotheekgever is de geldlener: die verleent het recht van hypotheek (aan de geldgever).

20 maximumscore 2

Alleen de betaalde interest is aftrekbaar bij de vaststelling van de te betalen (inkomsten)belasting. Doordat het interestdeel (na belasting) steeds kleiner wordt (en het aflossingsdeel steeds groter), stijgen de netto hypotheeklasten bij een annuïteitenlening.

21 maximumscore 2

Lijn 4 geeft het verloop van de bruto lasten bij aflossing met annuïteiten.

- De lijn 4 moet starten tussen lijn 2 en lijn 3 1
- De lijn 4 moet volledig horizontaal lopen en eindigen boven lijn 1 1

Opgave 5

22 maximumscore 3

tomaat	$10.000 \times 45 =$	450.000
courgette	$5.000 \times 24 =$	120.000
perkplant	$5.000 \times 10 =$	<u>50.000</u>
gasverbruik		620.000 m ³

- gas $620.000 \times 0,25 =$ 155.000 1
 - elektriciteit $20.000 \times 0,045 \times 12 =$ 10.800 1
	165.800
constante kosten	40.000
onderhoud $5.000 \times 2 =$	<u>10.000</u>
- totale jaarlijkse kosten € 215.800,- 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

afschrijvingskosten	$\frac{(817.250 - 12.250)}{7} =$	115.000
interestkosten	$817.250 \times 0,05 =$	40.862,50
gas	$620.000 \times 1,4 \times (0,25 \times 0,8) =$	173.600
elektriciteit	n.v.t.	
onderhoud	$5.000 \times 11 =$	<u>55.000</u>
		€ 384.462,50

24 maximumscore 2

productie	$5.000 \times 2.000 =$	10.000.000 kwh
eigen gebruik	$20.000 \times 12 =$	<u>240.000</u> kwh
te verkopen		9.760.000 kwh
daluren	$9.760.000 \times 0,7 \times 0,02 =$	136.640,-
piekuren	$9.760.000 \times 0,3 \times 0,03 =$	<u>87.840,-</u>
		€ 224.480,-

25 maximumscore 2

totale jaarlijkse kosten WKK	384.462,50
opbrengst uit verkoop elektriciteit	<u>224.480,-</u>
saldo kosten WKK	159.982,50
kosten heteluchtinstallatie	<u>215.800,-</u>
jaarlijkse voordeel	€ 55.817,50

26 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Er wordt wel rekening gehouden met de interestfactor/ er wordt wel rekening gehouden met de spreiding van de cashflows over de jaren.
- De cashflows die ontvangen worden na de terugverdientijd, worden meegenomen.

27 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- de beloning voor het ondernemersrisico.
- de opbrengst van alternatieve toepassingen.

28 maximumscore 1

De investering levert dan meer op dan de rendementseis (10%) van de vermogensverschaffers.

Opgave 6

29 maximumscore 1

$$\text{REV} = \frac{1.582}{\left(\frac{11.932 + 9.798}{2}\right)} \times 100\% = 14,6\%$$

30 maximumscore 1

Het financieringsresultaat is het saldo van interestopbrengsten en interestkosten van het vreemde vermogen.

31 maximumscore 3

$$\text{Interestkosten 2008: } 0,04 \times \frac{(7.068 + 4.402)}{2} = 229,4$$

$$\text{RTV} = \frac{229,4 + 1.582}{\left(\frac{19.000 + 14.200}{2}\right)} \times 100\% = 10,9\%$$

32 maximumscore 2

Het aangetrokken vreemd vermogen in 2008 kostte minder (4%) dan het opleverde (10,9%).

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 2	AFM Beleggingsverzekeringen juli 2008 (aangepast)
bron 5	oordeel Ombudsman Financiële Dienstverlening 10 september 2008 (aangepast)
bron 7	glasreg.be (aangepast)
opgave 1	Neckermann
opgave 4	www.vandersmitte.nl
opgave 5	www.zuid-holland.nl